

Poslovno udruženje komunalnih preduzeća **KOMDEL**

Beograd, Branka Krsmanovića 13

Tel/Fax: 011 2402098, Tel: 011 2400 227

E-mail: komdel@ttigroup.co.rs www.ttigroup.co.rs

Stručna služba: **TTI Group** d.o.o. Beograd

Beograd, oktobar 2023

INFORMACIJA 21

O POŠTANSKIM USLUGAMA

Posle perioda od preko 10 godina kada se činilo da je to zauvek skinuto sa dnevnog reda, ponovo je aktuelizovano pitanja oko obavezujuće primene odredbe o "rezervisanim poštanskim uslugama" na javna komunalna preduzeća. Za razliku od ranijeg perioda kada su uručenje računa za komunalne usluge osporavale nadležni inspekcijski organi, ovog puta se na gradonačelnike i predsednike opština vrši **neformalni pritisak** od strane JP Pošte Srbije da prihvate obavezu i na neki način obavežu „svoja“ javna preduzeća da prestanu da sami uručuju račune za izvršene komunalne usluge, već da to rade isključivo preko pošte.

Naime svim jedinicama lokalne samouprave JP Pošta Srbije je uputila predlog za saradnju u formi memoranduma u kome između ostalog stoji i u najmanju ruku **diskutabilna i paušalna tvrdnja** koja se ne referiše na neku konkretniju zakonsku odredbu, **da je uručenje računa za izvršene komunalne usluge bez posredstva pošte nezakonito.**

Da direktno uručenje računa preko zaposlenih u JKP nije suprotno Zakonu o poštanskim uslugama, indirektno potvrđuje i sam **memorandum** koji ima za cilj da se pitanje uručjenja računa reguliše **ne po sili zakona, već kroz obligacioni odnos**, ali u kome za opštine i gradove postoje samo nove i dodatne obaveze (ne i veća prava). Drugim rečima, ako je to zaista zakonska obaveza, zašto bi onda uopšte bio potreban sporazum.

Međutim, važnije od toga je pitanje definicije poštanske usluge kao takve i rezervisane poštanske usluge koju zaista u smislu Zakona može da radi samo registrovani poštanski operater. "Rezervisane poštanske usluge" se odnose pre svega na zaštitu Pošte od konkurencije ostalih komercijalnih operatera. Ova odredba **ne podrazumeva da privredni subjekti koji obavljaju dostavu kao završnu fazu svoje privredne delatnosti, ne mogu da ovu dostavu obavljaju samostalno**, preko svojih zaposlenih i za svoje potrebe. Naime, kada JKP uručuju račune korisnicima svojih usluga oni time ne vrše nikakvu eksternu uslugu. **Uručenje računa je sastavni deo komunalne, a ne poštanske usluge**, tako da se JKP direktnim uručjenjem nikako ne mešaju u poštanski saobraćaj i nadležnost JP Pošte Srbije čije usluge mogu da koriste u slučajevima kada smatraju da im je taj vid dostave ekonomičniji i efikasniji.

To direktno potvrđuje i presuda Upravnog suda br. **II-3 U. 8290/10 od 25.11.2010. godine** u kojoj se decidirano kaže da „*dostava računa privrednog društva sopstvenim korisnicima usluga, preko zaposlenih lica u privrednom društvu i preko lica angažovanih putem ugovora o delu, ne predstavlja poštansku uslugu.*“

U obrazloženju ove drugostepene presude između ostalog stoji da „*sam pojam usluge podrazumeva da se uslužna delatnost obavlja u korist trećeg lica, sa ili bez naknade, a ne u sopstvenu korist, jer niko sam sebi ne može da pruža uslugu. Imajući u vidu navedeno, dostava svojih računa sopstvenim korisnicima preko zaposlenih lica i lica angažovanih na osnovu Ugovora o delu ne predstavlja poštansku uslugu.*“

Da direktno uručenje računa za komunalne usluge ne predstavlja poštansku uslugu potvrđuje i obrazloženje jedne od ranijih verzija nacрта Zakona o poštanskim uslugama u kojoj je bilo predviđeno baš ovakvo rešenje, odnosno odredba koja je izričito oslobađala JKP obaveze da koriste poštanske usluge za dostavu računa, ukoliko dostavu mogu da organizuju samostalno. Taj **dokument je i sada dostupan na sajtu Republičkog sekretarijata za javne politike**, a ovde citiramo obrazloženje koje je tada koristio zakonodavac:

"Neposrednom primenom u praksi, pre svega inspekcijским nadzorom nad radom poštanskih operatera od strane inspektora za poštanske usluge, uočena je pojava niza problema jer postojeća zakonska rešenja nisu bila primenljiva u određenim slučajevima, odnosno nisu pratila potrebe i zahteve tržišta kada je u pitanju poslovanje drugih privrednih subjekata, koji su pri obavljanju svoje pretežne delatnosti zadirali i u delatnost poštanskih usluga i koje kao takve važeći zakon nije prepoznao, pa samim tim nije u potpunosti ni uredio. U cilju prevazilaženja uočenih problema, Nacrtom zakona je propisano da prenos i uručenje pošiljaka primaocu, koji obavlja sam pošiljalac, preko svojih zaposlenih, a koji predstavljaju završnu fazu u obavljanju njegove pretežne delatnosti, ne smatra se poštanskom uslugom u smislu ovog zakona (...). Naime, na ovaj način krajnji korisnici kako komunalnih tako i poštanskih usluga oslobađaju se troškova poštarine, za koji iznos se praktično uvećavao račun za komunalne usluge, električnu energiju i sl., a javna i javno komunalna preduzeća će eventualni višak svojih zaposlenih moći rasporediti na poslove dostave, a da pri tom ne postupaju suprotno propisima kojima se uređuje obavljanje poštanskih usluga."

Predlog koji proizilazi iz memoranduma o saradnji JP Pošte Srbije i jedinica lokalnih samouprava kojim **opština ili grad** kao osnivač, **garantuje** za ispunjenje (navodnih) obaveza JKP po osnovu korišćenja rezervisanih poštanskih usluga, **diskutabilan je iz ugla propisa kojim se uređuje javni dug**. Naime, Zakonom o javnom dugu, član 34. stav 3. stoji da "*lokalne vlasti ne mogu davati garancije pravnim licima čiji su osnivač niti bilo kom drugom pravnom licu*". Dakle, u skladu sa Zakonom o javnom dugu jedinica lokalne samouprave ne sme da zaključi bilo kakav obavezujući sporazum kojim bi lokalni budžet bio jamac za obaveze trećih lica u koja u smislu zakona spadaju i JKP.

Zaključci:

1. Neposrednim uručenjem računa komunalna preduzeća završavaju komunalnu uslugu, nevrše nikakvu poštansku uslugu, nekrše zakon, niti se na bilo koji način mešaju u nadležnost Pošte;
2. Opštine i gradovi formalno nisu u obavezi da prihvate ponudu za saradnju, ali zbog ukupnog značaja koji Pošta Srbije ima u našem društvu, svakako treba da sugerišu javnim preduzećima čiji su osnivači, da u što većoj meri koriste ne samo rezervisane, već i druge usluge ovog poštanskog operatera;
3. Ukoliko i dalje na nivou lokalne samouprave postoje dvoumljenja oko ovih pitanja, stoji mogućnost za zvanično obraćanje RATEL-u kao regulatoru u oblasti poštanskih usluga od koga bi se zatražilo odgovarajuće mišljenje.